

ker ne more več prav delati. V četrtek, 3. decembra zjutraj je še bil v cerkvi. Potem je šel v knjižnico in si pognal kroglo v srce.

Za novo mariborsko bogoslovje je nabral Ludvik Klemenčič, Maribor, Magdalenska 66, 50 Din. Bog plačaj!

**Specialist za ženske bolezni in porod dr. Ipa-
vic Benjamin v Mariboru** ordinira zopet redno v svojem sanatoriju Tomšičev drevored 4, na koncu Prešernove ulice št. 33. (Prešernova ulica se odcepi pri Aleksandrovi cesti št. 9).

Velike jaslice iz lesa za cerkev se dobijo po zelo ugodni ceni in pogoji v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Zupni uradi, ki se zanimajo za to, naj pišejo po ponudbo.

Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov solca, vetra, vlage in starosti samo s dnevno nego medicinsko učinkujočih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za vnaprej poslanih 40 Din se dobi 2 lončka brez daljših stroškov v Elsafluid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska ban.

Vsem dekliškim in Marijinim družbam. Na vodstva Marijinih družb smo razposlali Gospodinjski koledar na vpogled. Člаницe, dajte si ga ogledati. Videle boste, da vam bo zelo ugajal. Zberite skupno naročilo po Din 10.— za koledar in pošljite, da koledar prejmete! Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Velika izbira za ženine in neveste: sukno, svila, platno itd. v Tekstilnem bazarju, Maribor.

*

Silke smrti in upostošenja.

Poročevalec velike angleške časnikarske družbe je obiskal bojna polja Mandžurije takoj po zavzetju mesta Cicikar po Japoncih in piše:

»Ne daleč od reke Nonni sem zadel na prvo smrtno žrtev, ki je bila mrtva kakih 24 ur in trdno zmrznjena. Grozen je bil pogled na one vojake, ki so bili ubiti od blizu. Strelni jarki so napolnjeni z razmesarjenimi trupli. Krdeča podivjanih psov se podijo po bojišču in se preživljajo od poginjenih konj, katere srečaš kaj pogosto. Na lastne oči sem videl, kako je požrlo 7 psov poginjenega konja v kratkem času do malenkostnega preostanka kosti. Kmetje hodijo med mrtveci po bojiščih, da bi našli obleko, obutev in druge uporabne predmete. Tudi kmečki ljudje si režejo s poginjenih konj najboljše kose zmrznjenega mesa. Videl sem tudi v kupe naložene kitajske mrliče, po 20 skupaj in vsi so bili vsled mraza že kot rog trdi.

Dve milji južno od Cicikarja sem zadel na hišo, ki je obdana od kamenitega zida. Na dvorišču je bilo 50 japonskih vojakov, ki so bili prezeblji do drgetavice in so stražili ranjene tovariše. Njihove uniforme, jeklene čelade, puške in nahrbtniki so bili oblateni. Zunaj zidu so ležali kitajski ranjenci, za katere pa ni bilo strehe.

Med potjo sem pogostokrat zadel na japonske konjenike, ki so jezdili na izvid. Ko so zagledali moj avto, so zgrabili za puške in se mi bližali v vsej previdnosti, dokler niso zvedeli, kdo da sem.

V Cicikarju se nahaja v poslopju južnomandžurske železnice glavni japonski vojni stan. Pred vrhovnim poveljstvom so vkljub zimi ležali po tleh v zamazanih uniformah Japonci in so si vsled dolgotrajne poti bili sezuli čevlje.»

*

KAŠLJU IN HRIPAVOSTI

so najbolj naklonjene samo osebe, ki ne ne-
gujejo dovolj svojih ust in grla. Dnevna ne-
ga s preizkušnim domačim sredstvom, Fel-
lerjevim Elsafluidom, varuje tudi pred naho-
dom, hripo, prehladom itd. Poskusna stekle-
nica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod.
Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 ve-
like specialne steklenice 62 Din brez daljših
stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stu-
bica Donja, Elsatrg 341. Savska banov.

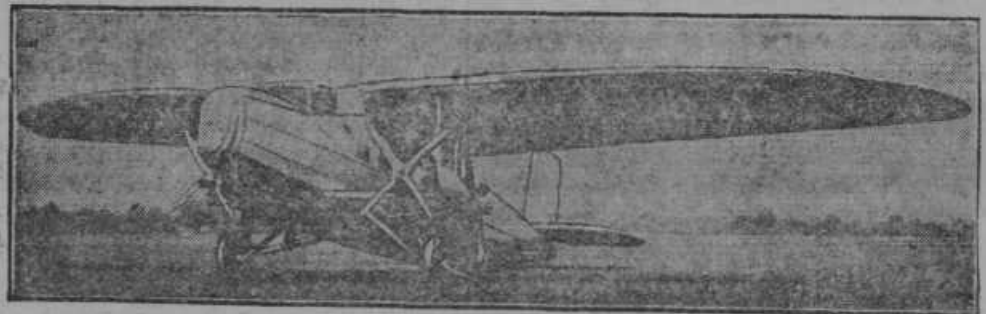

**Dolgovi banovin, mest in drugih sa-
moupravnih teles. Finančno ministr-**

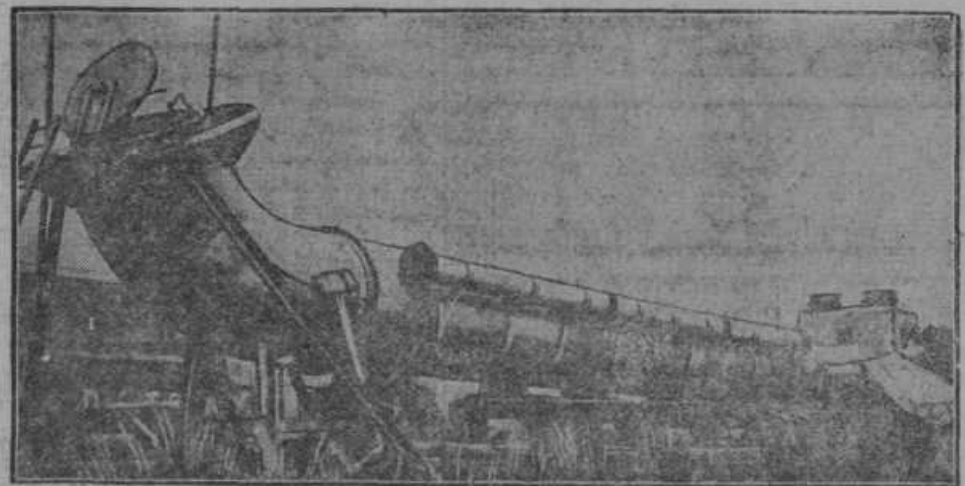
stvo je izdalo poročilo, v katerem ugo-
tavlja, da znašajo dolgovi banovin in
občin 1543 milijonov dinarjev. Od te
vsote odpade največ, in sicer 1337 mili-
jonov dinarjev, to je 87 odstotkov na
občine. Beogradska občina pa ima 452
milijonov dinarjev dolgov, torej na ene-
ga prebivalca pride 1867 Din, zagreb-
ška 180 milijonov — na enega prebival-
ca 966 Din, Ljubljana 148 milijonov —
na enega prebivalca 2467. Po tem izka-
zu je Ljubljana najbolj zadolžena. Med
banovinami, ki so zadolžene za 143 mili-
jonov Din, je najvišje zadolžena Drav-
ska banovina, na katero odpade 20.2%
skupne zadolžitve banovin. Podeželskih
občin je 4283, od teh je le 391 zadolženih
v skupnem znesku 63 milijonov Din.

**Pariška konferenca za razorožitev, katero so napadli francoski nacijonalisti,
Teh posvetovanj se je udeležilo več odličnih ženskih osebnosti.**

**Najnovejše letalo, katerega so zgradile nemške Dornier tvornice. Motorji so pri-
trjeni ob straneh.**

**Med svetovno vojno je torpedirala nemška podmornica ameriški parnik
»Luzitanija«. Ladja je imela na krovu veliko zlata in drugih zakladov. — V
Ameriki so napravili na sliki vidno cev, po kateri bodo skušali prodreti potap-
ljači v potopljeni parnik in dvigniti iz morskega dna zaklade.**

Vinski zakon in kletarski tolmač. — V doglednem času izide razmeroma precej obširna knjiga pod tem naslovom. Vsebovala ne bo samo zakona o vinu s pravilnikom in obrazci, marveč tudi stvarno kazalo, avtentični komentar, leksikalna tolmačenja za razumevanje zakona in pravilnika, strokovne razprave o najvažnejših vinskih boleznih in napakah, dovoljenih kletarskih manipulacijah itd., vse v zvezi, odnosno v skladu z vinskim zakonom. To bo važna pomožna knjiga za vinarje, vinarske in kletarske zadruga, kletarje, gostilničarje, trgovce z vinom in spirituozami ter za vinske konsumente in kletarske kontrolne organe. Snov za tisk je zbral in priredil **Andrej Žmavc**, direktor vinarske in sadjarske šole v pok., vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika Dravske banovine v Mariboru. Ker bo velikost naklade tega izdaja omejena na najnujnejše število izvodov, se interesentom priporoča, da že zdaj prijavijo omenjenemu piscu in izdajatelju, koliko komadov knjige naj se za nje rezervira.

Uprava banovinske kmetijske šole v Sv. Jurju ob j. ž. javlja: Kr. banska uprava je odobrila, da se otvori novo ustanovljena ban. gospodinjstva šola pri zavodu početkom januarja ter razpiše v kratkem sprejemne pogoje. Ker izvršujejo vsa adaptacijska dela manjši domači mojstri, napreduje oprema nekoliko počasneje, vendar bo mogoče vsaj s 15. januarjem pričeti s poukom.

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. Dne 22. novembra smo pričeli z našo kmetijsko nadaljevalno šolo, katera se po končnem sklepu vrši vsak četrtek od 2. do 6. ure popoldne v bolfenski šoli v sobi V. razreda. Predavajo gg. predavatelji: upravitelj A. Žerjav, župnik F. Molan, veleposestnik R. Košar in drugi. Predavanja, ki se vršijo, so res potrebna za našo kmečko mladež. Po sporočilu g. upravitelja bomo šolo obiskovali dva leti, po zimskih mesecih, vmes pa se bomo naučili katero pesem, priredili kako gledališko predstavo, izlete z nižano vožnjo itd. Fantje, le prijavite se, zdaj je že zadnji čas! Starši, pošljite svoje sinove v take šole!

*

Težak položaj malih lesnih trgovcev.

Mal lesni trgovci so spričo svojega težkega položaja poslali ministru za trgovino in industrijo, banski upravi Dravske banovine v Ljubljani, zbornici za trgovino, obrt in industrijo ter gremiju trgovcev v Slovenjgradcu naslednjo spomenico:

V naši domači trgovini z lesom se odigravajo dogodki, ki pomenjajo uničenje naše male in srednje lesne trgovine. Na tej strani stoji 2000 lesn. trgovcev, od katerih ima 1600 svojo žago. Torej so producenti, ki so dosedaj izvažali obdelan les, a bi bili po novem načrtu, odnosno pravilniku, ki ga je Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani na svoji seji dne 30. okt. 1931 izdelala in ki je bil v vsem časopisju objavljen, teh svojih starih pravic oropani. Le nekaj nad 40 podjetij bi imelo po novem pravilniku mo-

Ne odlagajte!

Zahtevajte še danes ugodne ponudbe in po nizki ceni vsakovrstna sadna drevesa in vinske trte od drevosnjice **J. Gradišnik, Šmarjeta, pošta Celje.**

nopol za izvoz lesa. Pogoji, kakor jih je sestavil odbor Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev za dosego kapacitete rezanega mehkega lesa 2000 m³, obdelanega tesanega lesa 3000 m³ ali drv 150 vagonov, male trgovce uničujejo.

Če pomislimo, da je v naši banovini, posebno v Dravski, Mislinjski, Šaleški in gor. Savinjski dolini lesna trgovina, zlasti lesni izvoz, ker doma potrošimo le prav majhen del, najvažnejša gospodarska panoga, nam je šele mogoče vsaj malo razumeti, kakšno škodo bi morale utrpeti domače gospodarstvo, če bi prišlo do uveljavljenja omenjenega pravilnika.

Nad 2000 dosedanjih lesnih trgovcev, posestnikov in obenem izvoznikov lesa bi padlo brezpogojno v odvisnost nekaj desetoric monopolnikov, katerim bi smeli izključno prodati les — in to, če bi ti sploh hoteli kupovati prav po nizki ceni.

V imenu vseh malih in osrednjih lesnih trgovcev ter posestnikov žag, ki so obenem tudi trgovci z lesom, vlagamo prošnjo na merodajne činitelje, da se v pravilniku, sestavljenem dne 30. oktobra 1931 od Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani, čl. 2. odstavek slovo č) ob uveljavljanju pravilnika: že obstoječa podjetja morajo dokazati, da so dosegla v letu 1928, 1929, 1930 in 1931 sledeče kapacitete:

1. V mehkem rezanem lesu 2000 m³, 2. v mehkem tesanem lesu 3000 m³, 3. v drvih 150 vagonov. Naj se prepusti kot dosedaj popolna svoboda za izvoz lesa, ker je to prosta obrt.

Pač pa naj bi vsak prosilec, ki bi na novo zaprosil za obrtni list za trgovino z lesom dokazal strokovno usposobljenost v smislu čl. 2. a, b in c.

Sledi 35 lastnoročnih podpisov,

*

Pozor sadjarji!

To leto nam je Stvarnik z obema rokama blagoslovil sadno letino, lepe vso-

Šestletni Ruth Slenzynski, ki igra na glasovirju najtežje skladbe.

te so se dobile za lepo sadje, katerega so umni sadjerejci pridelali s tem, da so sadna drevesa vsega mrčesa in škodljivih poganjkov — parazitov rešili in iste odstranili. Tu ne bom govoril na dolgo in široko, marveč samo opozarjam vse one starokopitneže na to: Obrežite že sedaj na drevesih vse vodenjake — roparje, ki niso debelejši kot je naš dinar; iste rane, ki so debelejšje od enega centimetra, namažite s katranom in ako tega nimate, napravite mazilo: vzamite eno tretjino ilovice, eno tretjino apna in eno tretjino kravjeka. Treba je misliti, da ravno ti mladi vodeni poganjki pijejo prepotreben sok iz drevesa, predno pride do konca starih vej. To so pravi roparji, ki živijo na račun sadja in razvitja ostalega drevesa. Ravno to je vzrok, da ima samo tisti lepo sadje, ki ga lahko vedno brez ponudbe drago prodaja, kdor vedno pazi, da je drevo lepo osnaženo ter se nepotrebni izrastki vsako leto vestno in točno odstranijo. Pomislite, kako bi izgledalo trsje, ako bi se ne obrezovalo. Imelo bi sicer mnogo več grozdja, grozdje pa bi bilo majhno in neokusno, kakor je sad neosnaženega drevesa drobčkan, krastav, črviv in neokusen; še pijača od takega drevesa je neokusna, ni močna. Mnogo, sploh največ se zgreši že pri sajenju. Jame je treba v rahli zemlji v premeru najmanj pet četrtin metra, v močni, to je ilovnati ali kameniti zemlji do dva metra v premeru in do 70 cm globoko prirediti. Zelo priporočljivo je te jame že v jeseni izkopati, da zemlja čez zimo premrzne in z njo tuli golažen, ki bi mogla mlademu drevesu pozneje škodovati. Ker so se bavili v Savinjski dolini izključno s produkcijo hmelja, ni bilo toliko zanimanja za umno sadjerejo. Danes se za to važno gospodarsko panogo zanimajo celo dekleta. Naše slovensko sadje je slovito, ker mu naše podnebje podeljuje posebno dobroto, kakoršne po drugih krajih ni najti. Končam z opominom: Snažite vašo drevesa in porežite vse izrastke, ki so pravim vejam v nadlogo in škodo. Posnažite temeljito okoli debla spodaj tiste divje izrastke, kjer je pravcata domačija krvne ušice, katera vam na tisoče lepih dreves leto za letom uničuje. Še enkrat: Vse nepotrebne in kvarljive izrastke do debeline enega dinarja naj se že sedaj z drevesa odstrani, vse debelejšje pa od konca februarja naprej, rane pa namaži z omenjenim mazilom

*

Fr. Rudl:

Letošnja sadna trgovina

potom štajerske sadne zadruga v Mariboru.

I.

Kakor vsako leto je bil tudi letos početak izvoza ranih jabolk koncem julija in v prvi polovici avg. precej živahen, toda zabloudi se vedno s tem, da izvozniki v hrepenenju po zadostni množini blaga in v večnem optimizmu obljublajo previsoke cene, in sicer na splošno škodo celokupnega izvoza.

Ta nacionalna ekonomična škoda se je zopet prevalila na kmeta producenta

pažaj, ker zastane pozneje izvoz in kmet ima že potrjana nedozorela jabolka, kakor na primer pisani kardinal, jesenske rambure, namesto, da bi dotična jabolka še na drevju porastla in se razvila ter za vžitek zadostno dozorela. Blago se na kolodvorih nakopiči, tako da pridejo kmet, izvoznikar in inozemski odjemalec v zadrego.

Neodpustljiva napaka je bila letos, da so mnogi rano sadje prezgodaj, še nezrelo in nedoraslo spravili v promet. V interesu naše sadne trgovine bi bilo, da se v bodoče zabrani to na vsak način z vsemi sredstvi.

Meseca septembra in oktobra je bilo letos silno povpraševanje po lepem in prikupljivem pisanem kardinalu, in kje je še slučajno bil, plačala se je izredno dobra cena.

Od 20. septembra naprej se je začela živahna trgovina in izvoz kanadske renete za Italijo, Francijo, deloma Švico. Pokupila se je vsaka množina, brez izjeme kraja, kje in koliko je bilo na razpolago. Vendar pa se je izkazalo, da hrvatske kanade ne morejo nadomestiti štajerskih kanad, posebno dotične, katere so rasle v vinorodnih bregih, zlasti pa v savinjskih in pohorskih solčnih legah.

Ravnotako so se izčrpale »zlate parmene«, za katere je bil trg tudi letos v Nemčiji, dasiravno je bilo tam preobilno domačega pridelka jabolk in se je splošna cena navadnih trganih namiznih jabolk za vagonске množine plačala samo po 20 do 30 para za kg, dočim so dosegle naše zlate parmene desetkratno ceno, torej 2 do 3 Din za kg franko Monakovo. Isto ceno doseže in se vedno prodaja »Gravensteinc«.

Do konca novembra je bilo mogoče izvažati vsako množino kanadskih renet in je bilo vedno pomanjkanje te vrste.

Za kanadsko reneto in zlato parmeno bo treba v bodoče izvajati posebno tehniko spravljjanja in konzerviranja, da se brezhibno ohranijo vsi od narave čisti in zdravi plodovi in da ne trpijo vsled trganja z drevesa, prevoznje, nakladanja itd. poškodbe. Na ta način bomo vedno lahko dosegli najvišje cene za te vrste jabolk, in jih bomo tudi lahko prodali brzo in vsako količino.

Za mošancelj je bilo letos v početku njegove sezone veliko povpraševanje, toda vsled črvičnosti in mnogo drobnega ploda je kupčija zaostala. Mošancelj ima pa vedno svoje dobro tržišče na Dunaju, Češkem in v Budimpešti. Na Madžarsko letos ni bilo mogoče spraviti niti enega vagona mošanck, ker je bil denarni promet zabranjen.

Na Baumanovi reneti in na zvezdnato-rdeči reneti (Stern-Reinette), kakor na Berner Rosenapfel je tudi letos bilo veliko pomanjkanje in vedno povpraševanje po njih, toda za domači trg in za zimsko prodajo ne ostane nobena zaloga istih.

Za dolensko voščenko v inozemstvu sploh ni zanimanja in ne pride za izvoz v poštev.

Za pogačarko je vedno sigurni izvoz, ako ima najmanj 7 cm premera, kakor za vse debele ramburje raznih oblik je trg do meseca oktobra-novembra, in

Nadgeometer Adolf Götzl

obl. aut. civ. geometer

je preselil pisarno v

Aleksandrovo cesto 19

nasproti Cvetlični ulici.

sicer za takozvane »Štrudlerje«. Koncem novembra, ali pa, ko dobijo rjavo usnjato barvo in grenki okus, ne odgovarjajo več in izvoz je nemogoč.

Zelo priljubljena jabolka za izvoz je rdeča žlahtnica (roter Edelapfel) iz rogaškega okraja, kakor tudi rdeča Vivanka iz ptujskega okraja in se vsako leto prodajo v vsaki množini.

Splošno se lahko prodajo vsako čisto, debelo, rdečo jabolko, samo da ima nekaj dobrega okusa. Istotako debele »puhovke« (grosser Welschbrunner), knežak, Londonski peping, Bojkovo jabolko, ovčji nos in krivopecelj.

Vse te navedene vrste imajo vsako leto sigurni trg in kupca za izvoz, dočim vse ostale vrste ne pridejo v poštev in imajo vrednost samo za domačo uporabo. Zato tudi vsi sadjerejci, kateri letos niso imeli teh vrst jabolk na razpolago, razun tega pa so imeli morda od toče natolčena ali pa črvičiva jabolka, ne morejo biti s svojo prodajo jabolk in z gmočnim izkupičkom zadovoljni, ker za vse druge slabe vrste jabolk sploh ni bilo kupca.

Naj se to važno vprašanje pri sadnem izboru za bodoče strogo vpošteva, ker drugače sadjerejci ne pridejo do svojega zaželjenega gmočnega uspeha.

Končno bi omenil še bobovec. Letos se je izvažal bobovec v prvi vrsti na Češko, dočim druge države, ako imajo dovolj drugih vrst jabolk, bobovca ne upoštevajo. Izjemo ima renski krivopecelj. Bobovec, kateri raste na lepi solčni legi, da pridobi zadostno rdečo barvo in svojo debelost pa najmanj 6 cm premera, se je lahko prodal. Drobnji zelenkasti bobovec pa velja samo za moštno sadje, oziroma za zimsko in spomladansko domačo uporabo.

(Drugi del prihodnjič.)

*

Fr. Wernig:

Domača ali tuja živina?

Zopet se je posamezno začelo v zadnjem času razmotrivati o tem vprašanju. Moje mnenje je, da z ozirom na slovenske kmečke razmere trenutno ni priporočljivo za našo kmečko splošnost stavljati omenjeno vprašanje.

Za slovensko kmetijsko splošnost pride večinoma v poštev le reja in izboljšanje domače avtohtone živine, in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Kdor živi med našim kmečkim ljudstvom, ve, kako pomanjkljive so še prilike vzreje mlade živine.

2. Vsa reja, krmljenje in oskrbovanje, dandanes v naših kmečkih prilikah še daleč ni prikladno za uspevanje kake žlahtne, predvsem montafonske pasme.

Z našimi rejskimi prilikami, in deloma tudi z danimi naravnimi pogoji (kislja krma, pomanjkanje pašnikov in tekališč itd.), bi dosegli pri uvedbi ka-

kih montafoncev za kmečke prilike le degeneracijo in jetiko. Ako pa nudimo naši domači živini tiste rejske pogoje, kakor na primer montafoncem (skrbno vzrejo telet, krmljenje s samim senom in tečnimi krmili), dosežemo iste, če ne boljše rejske uspehe, kakor pri montafoncih in to brez nevarnosti jetike. Mlečnast marijadvorcev, naše bele štajerske živine je deloma v tu- in inozemstvu že pokazala posamezne uspehe, ki najmanj ne zaostajajo za montafonci. Razen tega pa nam domača živina, predvsem marijadvorci nudijo nedosegljivo dobro kakovost mesa in ta okolščina bo prihajala vsled naraščajoče nadprodukcije v mleku kmafu do posebne veljave. Torej z eno besedo: Dokler imamo še deloma kiselaste travnike, dokler ne vzrejamo pravilno in ne dajemo teletom najmanj 5-6 mesecev, ali do enega leta mleko in tečno krmo, dokler ne krmimo predvsem plemenski živini samo finega sena in otave — brez slame — nikakor ni umestno govoriti v naših kmečkih prilikah o kaki tuji živini, ker se s tem ljudi samo bega. Ko pa bomo že v našem okolišju ugotovili te ugodne rejske prilike, potem pa bo že domača živina potom izbire v živinorejskih organizacijah mogoče na višji stopnji, oziroma celokupno dobičkanosnejša, kakor vse različne tuje pasme.

Ne bomo menda kmalu še tako daleč, da bo naš kmet rekel: Slama spada pod žival, ne pa v žival. Rezanica je trenutno v zimski dobi še vsesplošna krma našega goveda. Posebno letos, ko vsepovsod primanjkuje krme, vsled znatne letošnje suše. Ko bo pridelovanje krme v naših razmerah tako razvito, da ne bomo odvisni od globokih pretresljev vsled suše — neglede na krizo — potem bo naslovno vprašanje tudi v splošnem postranskega značaja.

*

Divji zajec.

Ta dolgouhi nepridiprav v naših sadovnjakih se sme streljati le par mesecev. Ves drugi čas ga ščiti lovski zakon. Sedaj v pozni jeseni je zajec tudi najbolj rejen in zato nam da prav izborno pečenko.

Zajca se sleče iz kože in iztrebi. Drobovina se previdno izloči, posebno še jetra, da se ne razlije žolč. Potem ko je meso v več vodah dobro oprano, se odreže glava, vrat, sprednje noge s plečeti, prsa pa pri polovici reber tam, kjer se začnejo debele meso hrbta. Z ostrim, špičastim nožem se prereže sklepna kost med bedrami, da se tako pride do kanala, v katerem leži črevo. Ta kanal se mora zelo dobro iztrgati in očistiti, ker sicer morda zaostala nemarkščina osmradi meso. Prav previdno, da se čim manj reže hrbet, se odločijo zadnje noge tako, da imamo tri kose mesa: hrbet in dva stegna. Ti trije kosi so najboljši od cele živali.